

Työryhmä: Hallituksen esitys yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta (lukuvuosimaksujen korottaminen)

Työryhmän 4. kokous

25.9.2023 klo 11.30–13.30 (Potentia K206, Meritullinkatu 10 ja Teams)

Osallistujat

Jonna Korhonen, puheenjohtaja, OKM
Marjo Arola, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Mikko Eronen, OPH (kutsuttuna asiantuntijana)
Maija Innola, varapuheenjohtaja, OKM
Turo Kilpeläinen, LAB-ammattikorkeakoulu
Lydia Laine, Maahanmuuttovirasto - Migri (Fanny Södermanin varajäsen)
Mia Leisti, UM
Samuli Maxenius, Arene ry (Ida Mielityisen varajäsen)
Kristiina Mäkelä, Aalto-yliopisto
Tapio Määttä, Itä-Suomen yliopisto (Jouko Niinimäen varajäsen)
Henna Närhi, sihteeri, vastuvalmistelija, OKM
Aleksi Niemi, SAMOK
Heidi Rättyä, SYL
Jarmo Tiukkanen, TEM
Satu Uusiautti, Lapin yliopisto
Soili Vasikainen, OKM (kutsuttuna asiantuntijana)

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 14.30.

2. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin.

3. Muistion hyväksyminen

Muistio hyväksyttiin.

4. Pykäläluonnosten läpikäynti

4.1 Lukuvuosimaksujen kiertämisen estäminen

Keskusteltiin etukäteen jaetusta pykäläluonnoksesta. Tuotiin esille se, että kansainvälisissä ohjelmissa opinto-oikeus myönnetään erikseen alempaan ja ylempään korkeakoulututkintoon. Alemman ja ylemmän tutkinnon Suomessa suorittavat kiinnittyvät todennäköisesti paremmin Suomen työmarkkinoille kuin esimerkiksi kaksivuotisissa maisteriohjelmissa opiskelevat. Mikäli lukuvuosimaksuvelvollisuus säilyisi myös ylempässä tutkinnossa työllistymisestä huolimatta, on vaara, että menetetään haluttua osaavaa työvoimaa ulkomaille. Usea työryhmän jäsen katsoi, että ehdotukseen pitäisi sisällyttää lukuvuosimaksuvelvollisuuden sitominen saman tasoiseen tutkinnon suorittamiseen siten, että ylemmän korkeakoulututkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa suorittanut vapautuisi lukuvuosimaksuvelvollisuudesta, mikäli hänellä olisi työntekijän jatkuva oleskelulupa. Lisäksi nostettiin esille, että logiikka pitäisi vielä tarkistaa pykälän eri momenteissa mainittujen perheenjäsenten osalta.

Työryhmä oli yksimielinen siitä, että lukuvuosimaksusta pitäisi vapautua, jos henkilöllä on oleskelulupa tilapäisen suojelun perusteella.

Puheenjohtaja totesi, että valmistelua jatketaan keskustelun pohjalta.

4.2 Kohti lukuvuosimaksujen täyskatteellisuutta

Puheenjohtaja totesi, että työryhmälle oli toimitettu edellisessä kokouksessa sovitun mukaisesti taustapaperi, jossa avataan koulutuksen kustannusten laskentaa ja korkeakoulujen taloushallinnon koodistoon sisältyvää ohjeistusta. Tuotiin esiin, että yliopistosektorilla kustannukset poikkeavat toisistaan merkittävästi riippuen yliopistosta tai alasta.

Keskustelussa todettiin, että hallitusohjelmassa esitetty poliittinen tahtotila edellyttää muutosta nykytilaan. EU/ETA-maiden ulkopuolisten opiskelijoiden lukukausimaksuja (nettomaksut) nostetaan ja tällä perusteella korkeakoulujen valtionrahoitusta vähennetään vuodesta 2024 lähtien.

Yliopistojen edustajat kannattivat joko maksujen alarajan nostamista nykyisestä 1 500 eurosta tai vaihtoehtoa, jossa korkeakoulun on päästävä vähintään määriteltyyn alarajan nettosummaan (maksuista saatu tulo apurahojen ja maksuvähennysten jälkeen). Lukuvuosimaksuvelvollisten poistaminen korkeakoulujen rahoitusmallista pitäisi huolen siitä, että korkeakouluilla ei olisi kannusteita määritellä maksuja kovin alhaiseksi. Maksujen määrittämistä siten, että niiden olisi katettava koulutuksen kustannukset pidettiin liian hankalana ja byrokraattisena. Ammattikorkeakoulut pitävät vaihtoehtoa, jossa lukuvuosimaksun tulee kattaa vähintään koulutuksen kustannukset, edelleen yksinkertaisempana. Malli kohtelisi korkeakouluja tasapuolisemmin, koska koulutusta ei voisi tarjota kustannukset alittavilla maksuilla. Kustannusten on joka tapauksessa oltava korkeakoulun tiedossa ja hinnoittelun pohjana.

Opiskelijat nostivat lisäksi esille sen, että maksun perimisen sitominen lukuvuoteen saattaa estää työllistymistä ja pitivät parempana, että maksu sidottaisiin tutkinnon tavoitteelliseen suoritusajkaan. Lisäksi opiskelijat pitivät minimitason maltillista nostoa riittävänä täyttämään hallitusohjelman kirjauksen etenemisestä kohti täyskattaisuutta.

Puheenjohtaja totesi, että työryhmä ei päässyt yksimielisyyteen parhaasta toteuttamisvaihtoehdosta. OKM yrittää rakentaa kompromissiehdotusta seuraavaan kokoukseen.

4.3. Hakemuksen käsittelymaksu

Puheenjohtaja totesi, että hakemuksen käsittelymaksun osalta työryhmä oli jo edellisessä kokouksessaan päässyt yhteisymmärrykseen toteutustavasta, jonka pohjalta valmistelua on tehty.

Opiskelijat nostivat uudelleen esiin ehdotuksen siitä, että hakemuksen käsittelymaksu voitaisiin asettaa 100 euron sijasta 50 euroon, joka olisi hakijalle kohtuullinen ja toimisi kuitenkin hakemustulvaa rajoittavana.

5. Muut asiat

Ei käsitelty muita asioita.

6. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään maanantaina 2.10. klo 8.15-10.00 (Meritullinkatu 10, kokoushuone Seminarium K214 ja Teams).

Puheenjohtaja totesi, että työryhmä tarvitsee vielä seuraavan kokouksen jälkeen yhden kokousajan.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 16.15.